

46 A. ΡΕΩ.

12-3-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

A.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκέμβριος 1968 - Φεβρουάριος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) Χελιανὰ
(παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας Μυλοποτάμου
Νομοῦ Ρεδύμνης
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Ἰωάννης
Τεϊκρικωνάκης ἐπάγγελμα Διδάκκαλος
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Χελιανὰ Μυλοποτάμου Τ.χ. Γαράζου
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον 10
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Γεώργιος Α. Βιδάκης

ἡλικία 75 γραμματικαὶ γνώσεις Στ' Δημοτικοῦ

τόπος καταγωγῆς Χελιανὰ

Μυλίου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων ; Ἄλλαι περιοχαὶ διὰ ἐποράν καὶ ἄλλαι διὰ βοσκήν.

Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικά διαστήματα ; Ὑπῆρχον αὗται χωρισταί.

- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς ; β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους) ; γ) εἰς Κοινότητας ; δ) εἰς μονὰς κλπ.
Εἰς χωρικοὺς, Κοινότητας, εἰς μονὰς

- 3) Ὁ πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμμένην ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; καὶ σημερον ἀνομῶς ὁ πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ μετὰ θάνατον διανεμέταις τὰ τέκνα.

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν, καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *ἀσχολεῖσθαι καὶ τὰ δύο.*

πλεῖστον μὲ γεωργίαν ἢ κτηνοτροφίαν, μερικοὶ εἶναι μόνον γεωργοί.
2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *ἀν. ὑπάρχει τὴν γεωργίαν, θ. ο. - τέχνη, ἀλλὰ ἀσχολεῖσθαι καὶ μὲ τὴν γεωργίαν.*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκὸγένειάν των ; *μερικοὶ ἐργάζοντο εἰς τὰς μοναστηριακὰς περιουσίας, ὡς ἐργάται, ποιμένες, τυροποιοὶ κ. λ. π..*

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

ὡς κολλῆγοι καὶ ἡμερομίσθιοι.

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ; *εἰς εἶδος*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

ὡς ἐργάται εἰς τὰς περιουσίας τῶν μονῶν ἐποχικῶς, μὲ ἀμοιβὴν εἴτερι ἢ κείτῃ ἢ κτηνοτροφίᾳ πρᾶσσοντα.

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ὑπηρετᾶται) ἢ δούλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

ὅχι.

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ γέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *ναί, εἰς ἄλλας περιοχάς, ὡς θέρμιναι καὶ λιομαζωχτες ἀεὶ βρῆναι κ' ἄλλοτερον.*

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

ὅχι.

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μέ καυσίν: α) τῆς καλαμῖς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

Τὰ χωράφια παλαιότερον ἐλιπαίνοντο
μέ ζωικὴν κόπρον αἰγοπροβάτων καί
βοῶν (προβατσουλιά-βουτσά) καί μέ
φυτικὴν (τῶν μαδριν τῶν θάμνων).

- 2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον
σας; Ἀπὸ 1958 ἢ ἐν.τ.ε.Θ.Ε.Υ.

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; τὸ σιδηροῦν ἄροτρον ἀπὸ τοῦ 1948 καὶ αἱ μηχαναὶ ἀπὸ τοῦ 1966.

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκευάσθη τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Σιδηροῦν ἄροτρον δίφτερο καὶ εἰς ὅλα τὰ μέρη δὲ καὶ μέρη. Κατεσκευάζοντο ἀπὸ τοὺς χαλκιάδες (σιδηροϋρχοὺς)

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) 1966 —

- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ποχὶ

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....**ΟΧΙ**.....

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ**ΟΧΙ**.....

στ' 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον **τὸ ξύλινον ἄροτρον, τὸ κατεσκεύαζε ἄροτρον τοῦ χωρίου, τὸ ὁποῖον ἐτύχανε καὶ ἔχει ἐπιδεξιότητα, εἰδικὸ ἐπίσης πρὸ τοῦτο τεχνῆται**.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφῆσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. Χεραχῶνι	6. Σταθάρι	11.
2. Ἐκερη	7. Καρφί	12.
3. Ποδᾶρι	8. Φτερά	13.
4. Παρούτια	9. Ὑγι	14.
5. Στήριγμα	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρίθμῳ).

- 4) Τὸ ὑνί. Τὸ ὑνί τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνί (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

.. Μιᾶ μορφῆς .. $\zeta + \chi$

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; $\zeta +$

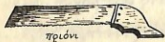
- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;

Ἐκ εἰδήρου

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.)

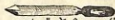
Ὅλα τὰ κατωτέρω

πριόνι

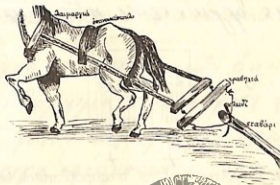
ἀρίδα

ρινι ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.

ὡς δείχνει ἡ φωτογραφία κάτω

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τοὺς τόπον σας *ἐπὶ τῇ θύλῃ ὥργωνε καὶ*

*ὄργωνει ὁ ἰδιοκτήτης ἢ ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς
μιά φορά καὶ ἡ γυναῖκα τοῦ ἢ ἡ κόρη.*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) ..

ὡς ἀνωτέρω

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μέ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

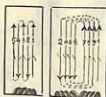
Ὁ γεωργὸς κατευθύνει τὰ ζῶα κατὰ τὸ ὄργωμα μέ σχοινί τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Ἐγίνετο παλαιότερον καὶ γίνεται ἀνοίξις κατ'εὐθείαν γραμμὴν (α)

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Ἐπίσης ὀργώνεται καὶ περιφερειακῶς (β)

α β

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχει ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριές, ντάμες, σεισίδες, μεσοδράδες κ.λ.π.); *Γίνεται εἰς λωρίδας καὶ ντάμες...*

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακιάν; *Μὲ αὐλακιές.*

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον; *Γίνεται με ἄροτρον ἢ σπορά καὶ εἰς τὰ σημεῖα πρὶν μποροῦν νὰ περῶν τὰ βῆλα με σκαπάνην.*

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί; καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. *Ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων γίνεται μὲν κατὰ τὴν ἀνάγκην, πλαγίως καὶ βαθιὰ ἀνάλογον τοῦ ἐδάφους.*

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Πρὶν ἀπὸ τὴν σπορὰν τῶν δημητριακῶν γίνεται ὄργωμα τῶν ἀγρῶν ποὺ εἶχαν φυτευθῇ. Μποστάνια μέτζ. πρῶτ. βροχ. ἐξ. καλλουργία) ὅτε περὶ ἐπέρκονται διτὰρ. ἢ τὰ ἄλλα δημητριακὰ γίνονται ἀμέσως ἡ σπορά.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαυτήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Διὰ τὰ κηπευτικὰ (μποστάνια) γίνονται τὰ χωράφια πολλὰ ὁλίστρια ὀργάζονται πολλές φορές ἐν τῷ ὅλῳ τῷ ὄργῳ.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Ἐνα ἔτος ἢ καὶ πολλὰ.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; *Ἐνα ὄργωμα ὁλίστριον - πανουάριον κηπευτικὰ μαρτίον - Ἀπρίλιον.*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; *Μικρὸς δάμνω ὅπου εἰς τὸν ὅλον τὸν ὀρόρον τῆς ἡμέρας*

(ὁποροδάμνω καὶ μικρότερον εἶδος δάμνω ἐπὶ τὸν ὀρόρον καὶ τὸν πετῶν.)

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρη, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

Μέ βουμέντρε

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Ἰπάτουν τοὺς βόλους με βολίδα καὶ βασιπέτι (τσάμα)*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνη εἰς τὴν θέσιν τῶν ὥς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμός, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

έκάστου και παραθέσατε ίχνογράφημα ή φωτογραφίαν)

1) Σκαπέλι (τσάπα)	4) Ίκαλιδάκι
2) Ίκαλίδι	5) Δικέλιον
3) Καμάς	6) Τσαμρούνι

- 6) Ποία πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ή ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

Τὸν ζευγάν βοηθοῦν οἱ χυναῖμες τῶν, οἱ θυγατέρες, οἱ υἱοὶ τῶν καὶ λήγονται ἐκαρτίδες καὶ ἐκάρθουν τὸ γύρο τῶν ἀγρῶν τὰ ἀμυρὰ τὰν ἀμαλαμάρη.

- 7) Ποία χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ή καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων, πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἑκάστου εἶδους.

Γιὰ τὰ ὀσπρία προφίτονται τὰ ἐὼχωρα, τὰ χωράφια ποῦ εἶναι κόνια στὸ χωριό, καὶ τὰ λιπαίνουσι μετ' ὡμίαν κώπρον καὶ χυμὸν λιπάσματα.

- 8) Ποία χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ή καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ή σήμερα) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἑσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως.

πρὸ τοῦ 1920 ἐλαχίστα ἐκαλλιερχοῦντο χερσίνηλα, σήμερον φυτεύονται εἰς αὐλάκια.

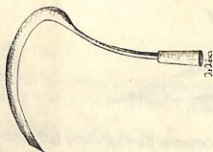
Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ίχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Με δρεπάνι { δρεπάνι }

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

2) Με δρεπάνια ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χορτὰ (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) με δρεπάνια

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).
ἦτο ὁμαλὴ

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....
ἦτο ἐκ ξύλου

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ... ὁ σιδεργουργός

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ... ἡδίως τῶν ὀσπρίων

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ αἴτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. Ἀπὸ 10-20 ἐμ. ἀπὸ τοῦ ἐδάφους μετὰ τὸ δρεπάνι

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται) ... Λέγεται ἀποθερία, καλαρία

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰι ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; Οἱ ἴδιοι οὐ θερίζονται εὐνηθῶς θερίζονται ἀποδέτουν τὰ δράγματα, πολλὰ δράγματα κάνουν τίς ἀσκαλιές

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλὴαι τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) ... Τοποθετοῦνται πολλὰ ὁμοῦ 2-5, αἱ δὲ κεφαλὴαι τῶν σταχύων εὐρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν εὐνηθῶς, μακρὰ φεράται διασταυρώνονται.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές.

..... *Άγκυαλιές*

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἡ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; .. *θερίζουν*

*γυναῖκες, ἐπήγαυαν δὲ γυναί-
μες εἰς ἄλλες περιοχὰς δι'
αὐτὸν τὸν σκοπὸν θερίσσευ.*

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν)

*ἡμείβοντο με μεροκάματο, ἀλλὰ
καὶ ξεκοπῆς, εἰς χρῆμα καὶ εἶδος.*

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση πρὸν) ;

*αἱ γυναῖκες ἔφερον εἰς τὰς χεῖρας, εἶδος
χειροποίητων χαντιῶν καὶ εἰς τὴν κε-
φαλὴν μαντήλια ἢ σκούφια καὶ
εἰς τὴν μέσσην πλατεῖαν ταινίαν.
εἰς ὑφάσματα καλῶς ἐσφισμεύζον.*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός; *Συνήθως ἀρχίζουν τὴν δευτέραν, ποτὲ τρίτη καὶ οὐδέποτε. Ἐτελειώνουν τὸ σάββατον καὶ ἡ παρασκευή*
(Σάββατο κινὰ τὴν δουρίαν καὶ μὴ ξετελεύτησι τὴν ἡμέραν)
- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια; Καταγράψατε αὐτά. *Συνήθως Τραγουδοῦν κρυφὰ δίστιχα.*

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθέριστοι; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶθιμον.

Αφήνουν ἀθέριστον ἓνα μέρος ἀν εἶναι Σάββατον καὶ τὸ δερίζουν ἄλλην ἡμέραν, διὰτὶ δὲν πρέπει νὰ τελειώσουν τὴν ἡμέραν αὐτὴν καὶ παραπάνω συναφέρω.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

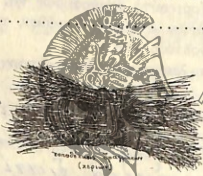
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μένουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον;

Αναλόγως τῇ Σηρότητι τῶν σταχῶν, μετὰ τὸν θερισμὸν, τὴν ἑσπέραν. Ἄλλα μετὰ ἀπὸ ὀλίγης ἡμέρας.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χερίες, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλᾶ, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

οἱ θειότρεες ἔδεναν τὶς ἀγα-
λιές εἰς τοὺς ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι
τάς ἔδεναν μὲ μὲ δεματιὰ
ἀπὸ κηαδὶά δάμνων, βοῦρλα,
κυρεβάτου, οτραβόξυλα,
χρῆμεις.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

ἔτοποθετοῦντο ἐνὰ τέσσαρα διὰ
νά διευκολύνεται τὸ φόρτωμα.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

πρὸ 50 ἐτῶν περίπου ἐτῶν

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς... *σέ' μιν*
αὐλάμια.....
.....
.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

ἢ ἔξαγωγή γίνεται μὲ κοινὴν οὐα-
πάνη μαδ' ὅσον δέν μαζι γέρχονται
σέ' με φάγη ἔμιας.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, πριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

Δέν ἐσυνθίζετο παλαιότερον...
Τώρα τελευταίως ἤρχισεν ἡ καλλιέρ-
χεια του......
.....
.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.)... *μὲ δρέπανι ἢ ξερρίδωνεται*
μὲ τὰ χεῖρά.
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....
.....
.....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

.....

.....

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Συγκεντρώνονται... εἰς τὸ άλώνι... σὲ...
μεγάλαις... θεμωνιῇς.

.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸν χωρὸν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

ὁ τόπος λέγεται θεμωνιάστρα,
ἢ οὐχί.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας άλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ άλώνι;

Πάντοτε ὑπῆρχεν άλώνια.

.....

.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

Ἐξω τοῦ χωρίου.

.....

.....

- 5) Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Εἰς μίαν οἰκογένειαν κατὰ τὸ πλεῖ-
στον ἀναήκουσαν τὰ ἄλωνα

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἄλωνισμα καὶ πότε λήγει ;

Ἀπὸ ἀρχῆς ἰουνίου ἕως τέλους

- 7) Εἶδη ἄλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Πετράλωνο. Ἰδετε σχετικὴν φωτο-
γραφίαν

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἄλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)

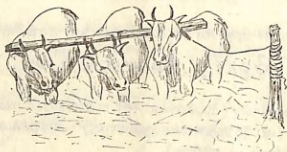
Εἶναι πετράλωνο ἐπομένως δὲν
ἀπαιτεῖται ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου.

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλωνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἄλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἄλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

Βλέπετε... περιγραφή... ἀλωνίσματος.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσας ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεὺς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δυο μέτρων (καλούμενος στηγερὴς, στρουλουνρας, δογκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

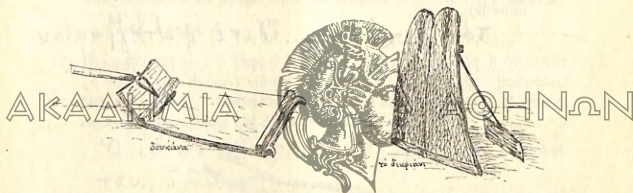
...καὶ... μὲ... τοῦ... δύο... τρόπους... διὰ...
τῶν... βοῶν καὶ ἵππων.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειᾶς, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

...ἴδτε. ε. περιγραφή......

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνια, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἦλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

Ὁ ἄλωνισμός γινέται συνήθως μέ τὸν βωλόσυρον (ἴδτε φωτογραφία). ἀλλὰ καὶ μέ τὰ πόδια τῶν Ἰῶων ἰδίως τῶν ὀσπρίων.

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην. ;.....

Κατὰ τὴν δευτέραν καὶ δια-
κόπτεται τὴν 3^{ην} ἀπογευμα-
ρινήν.

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἷς τινος τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Τὸ διχάλι ἴδετε φωτογραφίαν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ;.....

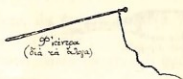
καὶ μὲ τὸ διχάλι

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ της ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

εἶναι ἐν χρήσει τὸ βουκέντρι +

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἄλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἄλωνιου. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

... Δούλα

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἄλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθῶν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

... Μάλαμα

- 17) Ποῖοι ἄλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ τὰ ζῶα ἢ ὑπάρχον (ἢ ὑπάρχον ἀκόμη) εἰδικοί ἄλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσπάνηδες, καλούμενοι ἄλωνισταὶ καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ αἰσγά καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἄλωνισμόν

... ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ τὰ ἴδικά του ζῶα

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετὰ ζῶα καὶ μετὰ ἄλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετὰ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετὰ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ μετὰ ζῶα, διὰ μὲν ὑδάτων ποσότητάς αὐτην

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

... Κόπανος - ἐκ πλατάνου

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου· (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

ἰδιαιτέρως διὰ τὰ δρεπανα...

κόπανος εἰροφύλλος

ξύλο καμυλωτό διὰ τὸ κοπάνισμα μικροῦ ὧρου δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; Ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας... ἀλλὰ δούλῳ ἤθελον νὰ ἐξάλουν με... γράν. ποσότητα εἶπε... μέχρις ὅτου... δὲ... ἡ γ. ν. ι. γ. α. γ.

- 21) Ποῦ ἐτοποθεοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) *Ἐτοποδὲς ἐπὶ ξύλου καὶ διδεδόθη εἰς τὸν χωρισμὸν μόνον τοῦ καρποῦ.*

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἔλεγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

*Ἐἔχοντο ἀλλὰ δὲν διασώζονται σχε-
μα, ἴσα. ἔἔχοντο ὑψηλὰ ἐ. μανι-
κάδες.*

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

Δὲν ἔγινεν ἀλόνισμα.

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχες, ἐτομασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα* (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα* πῶς λέγεται τοῦτο* (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

*μάλαμα - μετὰ τὸ θρινάκι ἢ καὶ
μετὰ ξύλινον παλάμη.*

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ὁ σωρὸς εἶναι ἐπίμνησις, δὲν μαρφώνεται τίποτα.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

θρινάκι. 1+7. ἴδετε φωτογραφία.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Ἄνδρες καὶ γυναῖκες.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἷς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἄλωνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Λέγονται κόντυλα καὶ ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς μὲ τὸν βολεύεται ποχί.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖσις τῶν ζῶων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἄλωνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἄλωνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

.....*ὕδα*.....

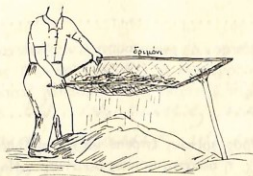
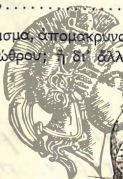
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....

*Παραβ. ἐρ. ν. ο. χ. τ. α. ἡ πό. τῶν γυναικῶν μ. ε.
 β. κ. ο. δ. π. ε. σ. ἡ πό. τῶν γυναικῶν μ. ε. τ. ο. μ. ο. δ. κ. ι. ν. ο. μ. α. ἡ
 τ. ο. β. ο. δ. ι. ε. τ. α.*.....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΛΟΗΝΩΝ

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

ἴδετε... φωτογραφίᾳ

- 7) Ὃταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

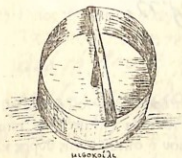
Σχηματίζεται σωρός καὶ χίεταί μὲ τὸ θρινάκι ἐπ' αὐτόν καὶ εἰς τὸ μέσον παρρύνεται τὸ θρινάκι καὶ ἔπαυ-
λουθεῖ ματόριον προεκκέντησι τοῦ
βιτηροῦ.

- 8) Ἀλλὰ εἴθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλωνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἄλωνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

.....*Πλέπετε περιγραφή*.....

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ὀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημοτικῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

.....*ἴσχυι*.....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) *εἰς τὰς οἰκίας καὶ ἐντὸς*

πιδων καὶ παχίμης ὡς εὐροί μέσα εἰς τὴν ἀποθήκην.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *Εἰς Ἰδιὰν Συμάγειαν...*
τοῦ ἀχειριῶντος...

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τῶν καλυτέρων στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;...

Δὲν γίνεται διαλογὴ.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ;..

Ὁχι.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Δ'. ΕΤΗΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

*Τὸ ἔθιμον λαμβάνει χώραν κατὰ
τὴν νύκτα τοῦ Μεσολοίου Σαββατοῦ,
εὐδὺς ὠσοῦρευς εἶπει τὸ Ἰησοῦς Ἀνέστη,*

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; *Ἐξω ἀπὸ
τὸ προαύλιον τῆς Ἐκκλησίας καὶ
ἰδιαιτέρως εἰς ἀνοικτὸν χώρον
διὰ νὰ φαίνεται ἡ πυρὰ ἀπὸ μακριὰ.*

- 2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.). Ἡ....

πυρά αὐτὴ λέγεται "δρφανός", τὸ "φονάρα",

- β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος; Τὴν

Πυράν τὴν ἀνάπτουν συνήθως νέοι
μαὶ παιδιὰ ἄλλα καὶ ἡλικιωμένοι.

- 2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος; Συλλέγουν ξύλα

ἀπὸ τοῦ θουνό τὰ παιδιὰ τ' οἱ νέοι, συνήθως

μαζεύουν θάμνους / ἀσφαλᾶθους, ἀχμαρ
διές, φασιομηλίες γ' δίδει θράξουν μεγάλη

- 3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Λαμπούρα / φλόγα γ' ὅπως λέγουν. Ὅταν ξενιτ

βουν ξένε, ὅποιος δὲν ἔλθῃ δὲν θ' ἀνάγῃ τὴ

ῥαν εὐεῖνῃ. Τὰ συλλέγουν πολλεῖς ἡμέρες

πρὶν καὶ ὅταν ὁ πυρὸς τῶν ξύλων δὲν τοῖς κα
νοποιεῖ πρὸς τὴν νύκτα καὶ ἀπὸ τῆς αἰ

γ'.

Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν; τῶν ἐπιτιμῶν

- 1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχὴς, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα. Ὅταν οἱ χριστιανοὶ

ἔχουν εὐχὴν ἀδελφὴ τῆς ἐκκλησίας γὰ παρομο

λουθήσουν τὴν τελετὴν τῆς Ἀναστάσεως τὰ

παιδιὰ τ' οἱ νέοι μέ μεριὰ ἀναμμένα ἐτάσσονται

γύρω ἀπὸ τὸν πυρὸ καὶ περιμένουν τὸν ἱερέα

να γὰρ τὸ "Χριστὸς ἠνέστη διὰ νὰ θά

- 2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

λουν φωτιά. Γίνονται καὶ πειράγματα ὅτι

δῆθεν ὁ ἱερεὺς τὸ εἶπε δηλ. τὸ "Χριστὸς ἠνέ

στην καὶ ὅλοι τὸ ἐπαναλαμβάνουν ἐν χο

ρῳ. 1. τὸ πε., τὸ πε. καὶ ἀντιλαλεῖ

εὐχὴν οἰχαλιά τῆς νύκτας. +

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ἰούδα

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

+ καὶ ὅταν ὁ παπᾶς ψάλλει τὸ τροπάριον
ὅλοι μὲ τὰ ἀναμμένα κεριὰ, βάζουν
φωτιά ἐπὶ ξύλα. τὰ ξύλα ἀνάπτουν,
καὶ ὅλοι ματὶ ψάλλουν τὸ τροπάριον
τῆς Ἀναστάσεως. τὸ ἴδιον γίνεται καὶ
στὰ γύρω χωριά. Καμμια ^{φορὰ} συνορίζοντα
(ἀμειδιῶνται) ποιοὺ χωριό δὲ ἔχη κάμα
τὸν πῶ μεγάλο δρρανό (φουνάρα).
τὸ ἔθιμον αὐτὸ εἶναι πολὺ γραφικόν
καὶ δίδει ἓνα ξεχωριστόν τόνον εἰς
τὸ χωριό κατὰ τὴν νύκτα τοῦ Μεγάλου
Σαββάτου. -

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΒΙΟΥ

Τό χωρίον εἰς τὸ ὁποῖον ἔγινεν ἡ παρούσα ἐρευνα λέγεται **Χελιανὰ**, τῆς ἐπαρχίας Μελοποταμοῦ τοῦ Νομοῦ Ρεθύμνης. Εὐρίσκεται εἰς τὸ μέσον τῆς ἀποστάσεως Ἀρακλείου - Ρεθύμνης καὶ εἰς τὸ 40^{ον} κιλ. τῆς ἑθνικῆς ὁδοῦ καὶ ἀπ' αὐτῆς περί τὰ 600 μ., εἰς ὑψόμετρον δὲ 300 μ., εἰς τὰς ὑψυρεῖας τῆς ὁροσειρᾶς τοῦ **Κουλούκωνα**. Ἡ περιοχὴ τοῦ χωρίου εἶναι ἡμιορεινὴ.

Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου εἶναι 180, εἶχε περισσοτέρους, ἀλλὰ ἄλλοι μὲν ἔχουν μεταναστεύσει καὶ ἄλλοι ἔχουν ματαφύγει εἰς τὰς πόλεις. Μεκολοῦνται οἱ παραμεινόντες εἰς τὸ χωρίον μετὰ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Παλαιότερον ἡκολοῦντο περισσότερο μὲ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ πολὺ ὀλίγον μὲ τὴν γεωργίαν. Ἐκαλλιέργουσι ἐλαιόδενδρα, γιανθοδάμνα, γυχανθῆ καὶ δημητριακὰ, παρ' ὅσον πού ἡ εὐστασία τοῦ ἐδάφους ἦτο τοιαύτη καὶ δὲν ἀπέδιδον αἱ καλλιέργειαι.

Τὰ πλείεστα τῶν κτημάτων τῆς περιοχῆς ἀνήκουν εἰς τὰς μονὰς **Βοσσάκου** καὶ **Χαλέπας**. Ἡ πρώτη εὐρίσμετο εἰς τὴν ὁροσειρὰν τοῦ Κουλούκωνα ἐν ἀμνῇ καὶ μετὰ τὴν ματοχὴν ὁπότε διελύθη, τῆς ὁποίας τὰ κτήματα ἐνοικιάζοντο εἰς τοὺς κτηνοτρόφους καὶ ἄλλα ἐκ τούτων εἶχαν πωληθῇ ἢ διατεμῇ εἰς ἀκτῆμονας. Τέλος τὸ 1962 ἐπωλήθησαν ὅλα σχεδόν τὰ ἐναπομένοντα κτήματα αὐτῆς εἰς ἀκτῆμονας κτηνοτρόφους τοῦ χωρίου, χρηρηθῇ-

46
α!

Σιδηρούν ἄροτρον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

46 b

Σιδηρούν ἄροτρον κ' ἴσως ὡς εἶναι εἰρησπορ' ἐν χρήσει.

των δανείων εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τῆς Α.Τ.Ε., ἐλάχιστον
δὲ μέρος αὐτῶν ἀνῆλθε εἴμερον εἰς τὸν Νάον, τῇ
πρῶτῃ μονῇ, ἱμῖον Σταυρόν.

Τὰ δὲ ὑτήματα τῆς Χαλέπας εἰς τὴν δ-
δοίαν μέχρι καὶ τῶν μέσων τοῦ 1969 ἐξήρριζο ἐξ-
μοναχός, ἔχουν πωληθῇ καὶ διανεμηθῇ κατὰ κα-
ρούς εἰς τοὺς γεωργούς καὶ κτηνοτρόφους. Ἐν τῶν
υτήματων αὐτῶν ἄλλα ἔχουν φυτευθῇ, ἀμπέλων
ἐλαιόδεντρα καὶ ἄλλα βοσκώτοποι.

Οἱ γεωργοὶ ἀσχολοῦνται εἴμερον κατὰ τὸ πλε-
στον εἰς τὴν ἀμπελοურγίαν, ἐλαιοκαλλιέργειαν,
ἐλάχιστα εἰς τὴν καλλιέργειαν λαχανικῶν, εἰς
τὴν καλλιέργειαν σιτηρῶν κ' γυχανθῶν.

Καλλιεργοῦνται κυρίως ἄμνη, σιτάρι, εἰμαλῖς, ὅ-
ποια κούμια παλαιὰ φάει βίτας. Σοκολίνα κ' ἄ-
λλα.

Μολὶς μπερὶ τὸ φθινόπωρον ἀρχίζουν οἱ προετοιμα-
σίαι τοῦ ὀργώματος καὶ τῆς σπορῆς, θὰ μεταφέρουν
τὰ Συγάλετρα εἰς τοὺς καλκίτες γιὰ ἐπιδιορθώσεις,
θὰ φτιάξουν τὰ ἐνιά, τὰ εἰμαλῖς, εἰς εἰμαλῖδες
καὶ ἄλλα ἔργαλεῖα. θὰ βροῦν τοὺς εὐσευτάδες καὶ
θὰ περιμένουν τῇ πρῶτῃ βροχῇ.

Ἔπρεσαν τὰ πρωτοβρόχια, μαλάμωσε τὸ πῶμα,
ἀρκίτει ἡ ἔργασία.

Πρῶτα θὰ σπέρουν τὸ κασίδι - συνήθως σπέρουν
βρώμη τὴν ὁποίαν προορίζουν γιὰ τὰ ἴπια καὶ
πρέπει νὰ εἶναι πρῶιμη - γιὰ τὰ κουτουβάρια, τὰ
σιμώσιτα. Ὅσαθε εὐσευτῆς μάνει μία ἢ δύο ξευ-
γαριές - μία σευγαρία μία ὀλόκληρη ἡμέρα ξε-
χυμα. Ἀφ' ἑσπέρας δὲ πρέπει νὰ πάρη τὴν ἀγγελίαν
τοῦ εὐσευτῆ του - γιατί σκείλουν δύο γεωργοί, εὐ-

Γαργάρις ὀργάνει
μὲ ὄνον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ζυγός και χούρα ὥς εἶναι εὐήμερος

Τευτᾶδες καὶ θάτει ὁ μαθεῖναι ζωὸν ἔνα Ἰωὸ καὶ
κάνουν χωράρι - νά τὴν ταῖσα, ἢ παραγγέλνουν
αἰσιὸν νά τὴν καλοταῖση - γιὰ νά μὴ ποῖ τὴν ἐλ-
πὴ μὲρ νά σέρνῃ ὅπως λέγουν. Τὴν ταῖσα δὲ
θά σκηνοθῇ ὁ γεωργὸς ἢ ἡ γυναῖκα τοῦ νά τευχο
ταῖση μία δύο φορές τὰ θούγια.

Ἄμα φέξῃ, ὅλοι εἶναι στό πόδι, ὁ τευχᾶς φορτώνει
στό γαῖδαρο τὰ ἱμάτια, τὸ σπῆρο, τὴν καλίδες
καὶ τὰ ἄλλα χρειάζομενα, τὰ θούγια μπροστὰ
μουσερουχωμένα - φημιμένα - μέ τὶς μουσερούχες,
πίσω ὁ σκύλος ἀμολοῦθεῖ καὶ σὲ λίγο ὅλη ἡ ἀμο-
λουθία τοῦ τευχᾶ φθάνει στό χωράρι.

Τεφορτώνουν. Τευλώνουν τὰ θούγια καὶ ἀρχί-
τει ἡ δουλειά. Ὁ τευχᾶς μέ τὴν ροδιασμένη κερούλα
τοῦ, παίρνει τὸ σπῆρο ἀπὸ τὸ ἀποροαῖμα καὶ ἐπὶ-
κεῖ καὶ προαριά - μία ταῖσα - Ἄρα τὰ ἄλλα τὰ
ἄρρημα, ἄντε θούγια μου νά ἐπείρωμε τὸ σπῆρο,
ἄντε καδά μου, οἶα ἔσα, ἄνω οἶα, ἄντε ἔρρη
καὶ τὴν πτυπᾶ μέ τὸ θουσιέντρι. Πίσω ὁ μεγα-
λύτερος γιὸς ἢ ἡ κόρη μέ τὴν καλίδα βολο-
κοποῦν καὶ σιάθουν τὰ μέρη, πού δὲν μὴθοροῦν
νά περάσουν τὰ θούγια. Αὐτὸ γίνεται μέχρι
τέλη Ἰανουαρίου. Ὄστερὰ γίνονται καλουργιές γιὰ
νά φυτέγουν τὰ μποστάνια τὴν ἀνοιξί.

Οἱ συτευτᾶδες κἀνουν χωράρι ἐναλλάξ μέχρι
ὅτου σκωδῇ τὴν σπῆρὴ καὶ τὰ ἄρρημα-
τα πού θέλουν νά κάμουν. Λιπαίνουν πολλὰ
τὰ σπῆρα καὶ παραμολοῦθουν τὴν πρόσδον ἐνῆος
ὅτου νά ὠριμάσουν, τέλος Ἀνοιξέως.

Κατὰ τὰ μέσα Μαΐου ὅτε πλέον ἔχουν ὠριμάσει

Γεωργίου Βραχάκη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Βαλάντιος

τὰ γυμνασθῆ ἀρχίσει ἡ ευμομυθία. Ταῦτα φερύονται
 μέ θραπᾶνια ἢ ξεπατώνονται - ξεριζώνονται - μέ
 τὸ χέρι. Γίνονται ἀμαλιές καὶ ἀγνύνονται ἐπὶ χω-
 ράφι μέχρι νὰ ξεραθοῦν τελείως. Ὅταν ξεραθοῦν
 καλὰ, συνήθως κατὰ τὴν πρωινὴν ὥρην πού ἔχουν
 μαλακώσῃ ἀπὸ τὴν φροσύνην, διὰ νὰ μὴ φροσθοῦν
 δένονται ἀπὸ τοῦ δένδρεος δεμάτια καὶ ἐν
 συνεκείᾳ φορτώνονται εἰς τοῦ γαιθάρους καὶ
 μεταφέρονται εἰς τὰ ἀλώνια ὅσα πρόκειται ν'
 ἀλωνισθοῦν, ὅσα δὲ προορίζονται διὰ σάνων τῶν τῶν
 ὡν μεταφέρονται ἐπὶ τοῦ ἀκρωτῆρος ὅπου καὶ
 ἀποθηκεύονται διὰ τὸν χειμῶνα.

Τὰ δὲ λουμπίνια γίνονται σωροὶ μέσα εἰς τὸ χω-
 ράφι καὶ εἰς μέρος καθαρόν, ὅπου καὶ κοπανί-
 ζονται ὅταν τελείως ξεραθοῦν.

Μετὰ ἀρχίσει ὁ φερύσιος τῶν σιτηρῶν.

Ὁ φερύσιος γίνεται ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὴν γυναικὸς.
 Ἀπὸ τὰ χαράματα ξεκινᾷ γιὰ τὰ χωράφια, φέρνο-
 ντας μαζί τους τὰ θραπᾶνια καὶ τὰ ἄλλα χρειάζο-
 μενα. Φερύουν, κάνουν ἀμαλιές καὶ ἐν ἀγνύ-
 νουν κἄτω. Ὅταν τελειώσῃ ὁ φερύσιος τοῦ κτή-
 νατος οἱ ἄνδρες ἔχουν φτιάξῃ τὰ δεματικὰ αὐτῶν
 διάφορα φυτὰ - στραβοῦλα - ἀκρέβατα - θυμιά-
 σφαιές - κ. ἄ. Δένουν καὶ ἀμαλιές δεμάτια. Ὁ
 ἄνδρας δένει καὶ μὴ γυναικὶ φέρνει καὶ ἀγκα-
 λίες. Ὅταν τελειώσῃ τὸ δέσιμο, φορτώνονται ἐνὰ
 τέσσαρα ἐπὶ τοῦ γαιθάρους καὶ μεταφέρονται ἐπὶ
 ἀλώνια. Στ' ἀλώνια γίνονται δημηγιές μέ σιτη-
 μα ὀρθογωνίου παραλληλεπιδίου κ. ἄ. Ὅταν τελειώ-
 σῃ ὁ φερύσιος καὶ ἡ μεταφορὰ τῶν σιτηρῶν, ἀρχί-

Διχάρι και
Ορίαντα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Βορίτζα ή Βορίτζης

Τελ τὸ ἀλώνισμα.

Τὰ ἀλώνια κατασκευάζονται ὄχι μόνον ἐξω ἀπὸ τὸ χωριὸν καὶ οὐ μέρος ξέφωτο, ὑψηλό, χωρὶς δέντρα κοντὰ διὰ τὰ διευκολύνεται τὸ λήχνισμα.

Τὰ ἀλώνια εἶναι συνήθως μικρὰ διαμέτρου 6-8 μ. Τὸ πάχος τοῦ ἀλωνιοῦ εἶναι σφωρμένο μὲ πλάκες πέτρινες ἐφαρμοστές διὰ νὰ μὴ γίνονται ἐδμολῶτερα τὸ ἀχυροζεστάχια μὲ μικρὰ κλίσεις πρὸς τὸ μέρος ποῦ δὲν σταματοῦν ἀχυρὰ, ὅπου γίνεται καὶ ὀπὴ εἰς περίπτωσιν βροχῆς νὰ φεύγῃ τὸ νερὸ. Τὸ ἀλῶνι περιβάλλεται κυκλικῶς μὲ μεχλῆς πύργους φερόμενοι τρὰ λίκου αἰσθητοῦς ἀπολονοῦν ἀγάνθιστο κύνιδωμα τεχνικὸν κοπράσου - διαθήκευ διὰ σκαίναν.

Τὸ ἀλωνισμὸς γίνεται μὲ τὰ πόδια ἢ μὲ τὸν γαϊδάρου ἢ ἄλλα ὑπόζυγια ἴδια καὶ μὲ δύο τρόπους:

α) Παλαιότερον περιέδον ἀλυσσοειδῶς κουνῶς ἐλκεῖ δὲ τοὺς λαίμους τῶν ἴνων οὕτως ὥστε τὸ ἐν ἴων ἀπὸ τὸ ἄλλο νὰ ἀπέκῃ ὀλίγον, ἐπρόθετον δὲ τόσα ἴδια ὅσα ἦτο δυνατόν νὰ κινῶνται περιουκτικῶς μέσα ἐπὶ ἀλῶνι καὶ μὲ τὰ πόδια τῶν ἐδρματίετο τὸ στέλεχος τῶν ἀλωνιζομένων δημητριακῶν.

β) Ἐξέχοντο τὰ πόδια καὶ ἐποποθετεῖτο ὁ βολοσυρος, ἀποτελεῖτο δὲ ἀπὸ δύο ξυλίνης πλάτης προσκολλημένης καὶ πρὸς τὸ μέρος ποῦ ἐπληθύνοντο τυχόν ὑψηλῆς διὰ νὰ μὴ προσκολλητοῦν εἰς αὐτὴ τὰ σταχνα. Κάτω δὲ ἀπὸ τῆς ξυλίνης πλάτης καὶ εἰς τὸ ἐπίπεδον σημεῖον ἔχον ἐκασίσεικτὴς πλάτης διὰ ἐκπύλη μινεῖς θυλάς ὅπου ἔχουν ἐφορηνῶσαι

Διακρίνονται κίρη από δύο αλάνες εδριζόμενα
πολύ κοντά.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ένα μέρος αλάνιου

εἰς αὐτάς βολοσυρόπετρας κοφτεράς διὰ
νά χαράσσουν καὶ ἀποκόπτουν τὸ ἄχυρο.

Εὐρίκετο δὲ εἰς τὴν ἄνω ἐπιφάνειαν τῶν φυλίνων πλα-
κῶν τοῦ βολοσύρου μία εἰδυρὰ θηλιά, ἥ ὅποια ἦτο
διαπερασμένη ἀπὸ καθε μίαν τῶν φυλίνων πλακῶν
εἰς πολλήν μικροτέρα θηλιά καὶ ἐκ τῆς μεγάλῃς θη-
λιάς ἦτο ἐν εἶδρον περίπου ἐνὸς μέτρου καὶ εἰς
κάθε ἄκρην αὐτοῦ ἐν ἀνέστραμμένον κα-
τσούνι τὸ μὲν ἐν διὰ τὴν μεγάλην θηλιά καὶ
τὸ ἄλλο διὰ τὰ γούρα τοῦ βύχου. Κυκλιῶν δὲ πε-
ριφερόμενα τὰ βῶα ἐντὸς τοῦ ἀγωνίου καὶ εὐρο-
ντα τὸν βολοσύρον ἐκρίντο ὁ θρυματισμὸς τῶν
σταχύων διὰ τῶν βολοσυροτέρων. Εἰς περιήκωσιν
ποῦ ἡ ἐσοδεία εἶναι μεγάλη καὶ ὑπερπληρύνεται ὁ
ἀγῶν τοῦ ἀγωνίου λικνοῦν καὶ πρὸς τὸ μέσον τοῦ
ἀχyroῦ καὶ εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ μεβύεται ὡρὴ τὸ
ἐναπομέναν, περίσσεια τοῦ ὡροῦ τούτου ἐξαπολο-
θοῦν τὸν ἀγωνισμόν. Ἐν τέλει δὲ μετὰ τὴν γα-
μὴν ἀποπεράττειν τοῦ ἀγωνισμοῦ ἐνὸς εἴδους δημη-
τριαμοῦ, συσσωρεύεται εἰς τὸ μέσον καὶ κατὰ
διάμετρον τὸ λαμὶ ὅπως λέγεται διὰ δύο
αὐταῖς δὲ συσσωρεύεται εἰς τὸ μέσον, πρῶτον κατὰ
μέγιστον πνέοντος ἀνέμου καὶ δεύτερον ἵνα ἐναυδο-
μείνη καὶ διὰ τὰ ἄχυρα. Ἀπὸ τὴν μίαν μερίδα
τοῦ λαμὶ πέρτουν τὰ ἄχυρα καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλαν
ὁ μαρπὸς καθὼς λικνοῦνται μέτ' ὅρι καὶ
ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἢ τῆς γυναῖκος. Ἐὰν πέσουν εἰς
τὸ καρπὸν χοντρά ἄχυρα μίαν γυναῖκα μέτ' ὅρι
παρασύρα (σκοῦπα) τὰ παραβέροντ' καὶ τὰ μα-
ζεύη εἰς μίαν ἄκρην καὶ ἐπὶ τέλος ὅλα αὐτὰ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τὰ κόντιλα τὰ κομινίσει μετὰ βολεύεται
 εἰς μίαν αἰσιν τοῦ λαοῦ ἢ εἰς ἰδιαίτερον εὐρὺν δι-
 ἄλλον κατόπιν τελειότερον παθαρμόν. Τὰ δὲ
 κόντιλα - χοντρά ἄχυρα εὐεωρεῖ διπλά αἰδῶ
 τὸ λεπτόν ἄχυρον, δίδωσι εἶναι δευτερευούσης ποι-
 ᾶτος ἄχυρον. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐυνεχίστο
 τὸ λίκνισμα, ἐπαθαρίστο τελείως ὁ καρπός.
 Τελυταία ἐργασία δὲ εἶναι ὅπως ὁ καρπὸς νὰ εὐε-
 ωρευθῇ εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνίου εἰς σχῆμα κῶ-
 νου καὶ χαράσσεται μὲ κέντρον τὴν κορυφὴν
 τοῦ κῶνου σταυρὸς μὲ τὸ θρινάμι καὶ εἰς τὸ
 κέντρον τοῦ σταυροῦ ἀνθετραμμένον ἐπαρρῶ-
 νετο τὸ θρινάμι. Ὁ σταυρὸς κατόπιν κῶνι τὸ σταυ-
 ρόν του, παίρνει καρπὸν ἐκ τῶν φούχων του καὶ ἐδχαρι-
 στέται τὸν θεὸν διὰ τὰ καλά πού δυνάσθους ἀνθρώπους.
 Ὁ ὥρος αὐτὸς ἦτο παλαιότερον ἀπαραβίαστος
 ἀπὸ πέραι ἀνθρώπου ἐκείνου ὅτου ἤθελε φθάσῃ ὁ
 μουλτετζίμης - ἐὰν δὲν εὐρίσκετο ἐκεῖ - διὰ
 τὴν παραμοδουθήσῃ τὸ σάμμιαγμα εἰς τὴν σαι-
 κοῦλῃ - σαιμιά - διὰ τὴν μὴ νομίση ὅτι ἀπέκρυ-
 γαν μέρος τοῦ καρποῦ. Μετὰ δὲ τὸ σάμμια-
 γμα ὁλοκληρῶς τῇ παραγωγῇ ἐτύχιασεν μὲ
 καμπανόν - καντάρι - πορὺ δὲ παλαιότερον μὲ
 μουτούρια (δέκα δυάδες ἕκαστον), ὅλα τὰ σαιμιά κ' ἔ-
 διπό ὅλον τὸ θῆρος ἔπαρνε τὰ δικαιώματα τοῦ μο-
 κατῶ ἤτοι φοροδοχία τῇ δεκάτῃ πού ἐδε-
 βάλετο ἀπὸ τὴν Νομαρχίαν (10%) καὶ ὁ ὅποιος
 μουλτετζίμης πλεοδοσιμῶς μὲ χρηματικὸν ποσόν
 πού θὰ κατέβαλε εἰς τὸ Δημόσιον ταμίον τοῦ ἐ-
 δίδετο τὸ δικαίωμα τῇ ἐξουσίᾳ. —

Ὅτι καρπὸς ἔμενεν ἀπὸ τὸ λεγόμενον τέμοι ρί-
-διμαῖνματα δεκάτης 10% - οἱ γεωργοὶ τὸν μετέ-
φερτον μὲ τὸν γαϊδάρον εἰς τὰς οἰκίας των καὶ
ἐντὸς τῶν μαχαλῶδων των - ἀποθημῶν εἶχον καθ-
όλα τὰ ἐσωτερικὰ προσόξυ τῶν τοίχων ποποθετῶ-
σαι πιθάρια καὶ κισόνια ξύλινα μεγάλᾳ ὅπου
ἔναι ῥεναν - ἔβαλαν - εἰς αὐτὰ τοῦτον. Ἐντὸς τῶν
δοχείων αὐτῶν κατὰ διαστήματα, ἀλλὰ περισσότερον
ἐν τὸ ἄνω μέρος, ἔβαλαν φύλλα συκῆς κίρηναν
ἐδεύρουν τοῦτο ὡς προτητυμὸν διὰ τὸ εὐουλίδια-
σμα τοῦ καρποῦ καὶ μέσον διατηρήσεως τῶν
καρπῶν. Ἐργεῖται τότε γεωργικῶν φαρμάκων.
Ἡ μεταφορά τῶν ἀκέρων ἐγένετο μὲ εἰδική μεθό-
δον, ἐάν τις, ἐν ὁποίᾳ ὑφαίνον οἱ γυναῖκες
ἐν τῷ ἀρχαίᾳ καὶ ἐρίπτοντο ἐν εἰδικῇ οὐκ
ἀχερῶντες ἀχερῶντες ἀπὸ τῆς δροφῆς ὅπου εἶσαν
ἐντὸς εἰδικῶν πρὸς ταῦτα.
Τοῦτο δὲ ἐπιμαρτεῖ μέχρι σήμερον κατ' ὅσον ἡ
μορφολογικὴ κατάστασις τῆς περιοχῆς δὲν ἐπιτρέπει τὴν
ἡρησιμοποίησιν μηχανικῶν μέσων καλλιέργειας ἐν
μεγάλῃν ἐλίξιμα καὶ οὕτω οἱ ἄνθρωποι ἐργά-
νται ὡς ἐπὶ πρῶτον τρόπον

Ἰωάννης Τεϊκρικωνάκης

Διδάσκαλος

Χελιδνά Μυλοποτάμου

Ρεθύμνης

Βασιλείον τῆς Ἑλλάδος
Ἰθυσίον Δημ. Σχολεῖον
Χελιαγῶν

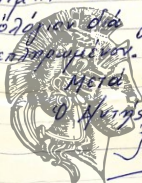
Αριθ. πρωτ. 25

Ἐν Χελιανοῖς τῇ 4-3-1970

Πρὸς
τὸ Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς
Λαογραφίας
Εἰς Ἀθήνας

Ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀποστέλωμεν τὸ ἔντυ-
πον "Ἑρωτηματολόγιον διὰ γεωργικὰ ἔργαλεῖα"
δούντως συμπληρωμένον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΧΗΝΩΝ

Χοινοποιήσεις Κ.Τ.Α
Κ.Σ. Ἐπαθ.τὴν Δημοσιωγῆς
Ἐπαθ.σως Α' Περιφέρειᾳ Ρεθύμνης
Ρέθυμνον

Μετὰ τιμῆς
Ο ΑΥΤΗΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
Γιοιμυμμμ

ΙΩΑΝΝ. Β. ΤΣΙΚΡΙΚΟΝΑΧΗΣ